
Brf Stenbocken – Informationsmöte inför stambyte

2025-03-17

Kvällens agenda

- Presentation, Riksbyggen och styrelsen
- Bakgrund
- Sammanfattning av utförd projektering
- Presentation av föreslagna åtgärder i lägenheterna och allmänna utrymmen
- Ekonomi och avgiftspåverkan
- Beslutsprocessen
- Informationshantering
- Preliminär projekttidsplan
- Upphandling
- Frågor

Riksbyggen

Vilka är vi?

Projektledare: Helena Busck

Deniz Ishak

Projektutvecklare: Simon Andersson

Vad gör Riksbyggen?

Förvaltning, Ombyggnad, Nyproduktion

Varför är vi här?

På uppdrag av styrelsen informerar vi om det åtgärdsförslag som har tagits fram efter utredning av föreningens stammar.

Styrelsens ansvar

Styrelsen har ett förtroendeuppdrag från stämman att ta hand om den fortlöpande förvaltningen. Enligt bostadsrättslagen ansvarar styrelsen för att bl.a hålla fastigheten och avloppsledningar i gott skick.

Brf Stenbockens styrelse

Ordförande presenterar styrelsen,

Ordförande:

Christer Hernbom

Ledamöter:

Pernilla Jensen

Hans Martedal

Kadir Celik

Shahy Chowdhury

Daniel Lorenzo

Ted Lindberg, Riksbyggen

Suppleanter:

- Ara Yanekian
- Freddy Huerta
- Maria Ablahad
- Selda Elcim
- Jonas Linde, Riksbyggen

Frågor

Frågor sparas till slutet av presentation

Bakgrund

- Brf Stenbocken, byggår 1975–1976, stammarna är 50 år och uppnått sin tekniska livslängd.
- Flera allvarliga läckage har skett de senaste åren, orsaken är att stammarna och systemen har uppnått sin tekniska och fysiska livslängd.
- Försäkringsbolagen rekommenderar renovering på grund av återkommande skador och högre självrisk. Skador som inte är oförutsedda medför högre självrisk för föreningen
- Utredning har utförts och ligger till grund för stambytesprojekteringen
- Riksbyggen har i uppdrag av helhetsansvar för fortsatt process av stambytet i samråd med styrelsen.

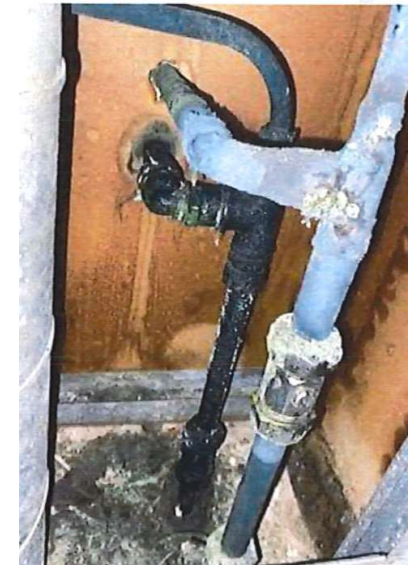
Genomrostning stamledning källare

Rostangripet gjutjärnsrör

Rörschakt av ursprungligt utförande

Begynnande läckage på stamledning

Vad är ett stambyte?

- Ett stambyte är en **omfattande renoveringsåtgärd** som innebär att vatten- och avloppsrör i en byggnad, kallade "stammar", byts ut. Stambyten genomförs vanligtvis när de befintliga rören är gamla, slitna eller uppvisar problem såsom läckage, rostbildning eller igensättning.
- Ett stambyte kräver oftast att **befintliga badrum rivs** för att få åtkomst till rören, och de **gamla rören ersätts sedan med nya**. Därefter byggs nya badrum enligt dagens lagar och branschkrav.

Tankar av omfattning åtgärder

Tekniska livslängden är förbrukad på befintliga stammar

Undvika risk för läckage och förhöjda försäkringskostnader

Nya stammar och anslutande ledningar, spill- och tappvatten, enligt dagens krav i kök och badrum

Uppfylla dagens bransch krav och ledningar med bakfall åtgärdas och medför förbättrade försäkringsvillkor

Byte av golvbrunn och avloppsgrodor i samtliga lägenheter

Brandklassning säkerställs mellan lägenheterna med bibehållen tjocklek av betong och kontroll av utförandet.

Individuell mätning och debitering på el, varm- och kallvatten

Boende betalar för sin egen el- och vattenförbrukning. Ett abonnemang per byggnad vilket ger lägre abonnemangskostnad samt möjlig uppföljning av sin förbrukning.

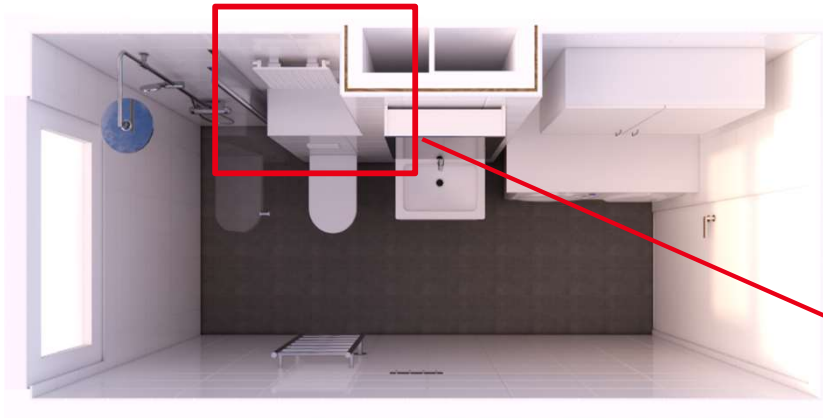
Åtgärdsförslag i lägenheter

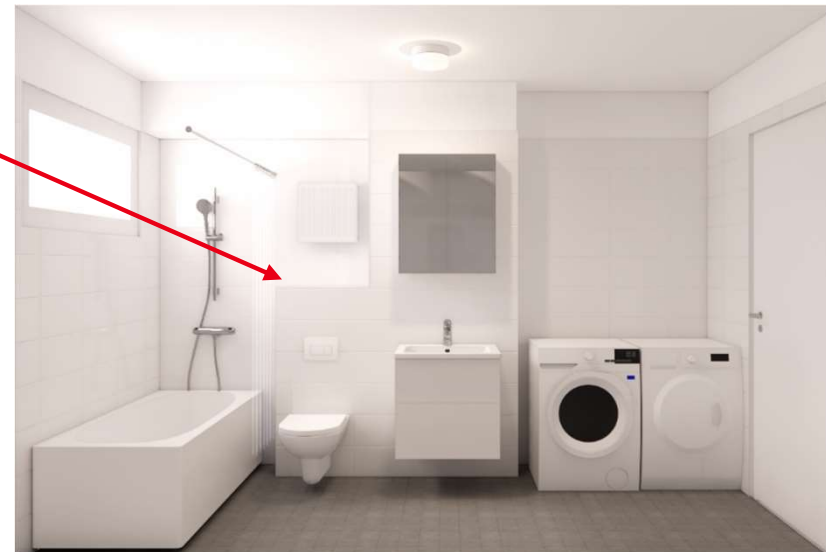
- Nya stammar och anslutande ledningar, spill- och tappvatten, enligt dagens krav för kök och badrum
- Byte av golvbrunn och avloppsgroda
- Nya tätskikt och ytskikt i våtrum
- Brandvarnare sätts upp i varje lägenhet
- Nytt sanitetsporslin, standardutrustning samt radiatorer i våtrum
- Tvättmaskinsanslutning i badrum
- Befintlig frånluft från våtrum och kök återansluts och injusteras
- Byte av blandare i kök med diskmaskinsavstängning samt tätning av botten i köksskåp
- Installation av individuell mätning (IMD) för el, kall - och varmvatten
- Ny trefasmatning i våtrum och byte av den gamla el-centralen

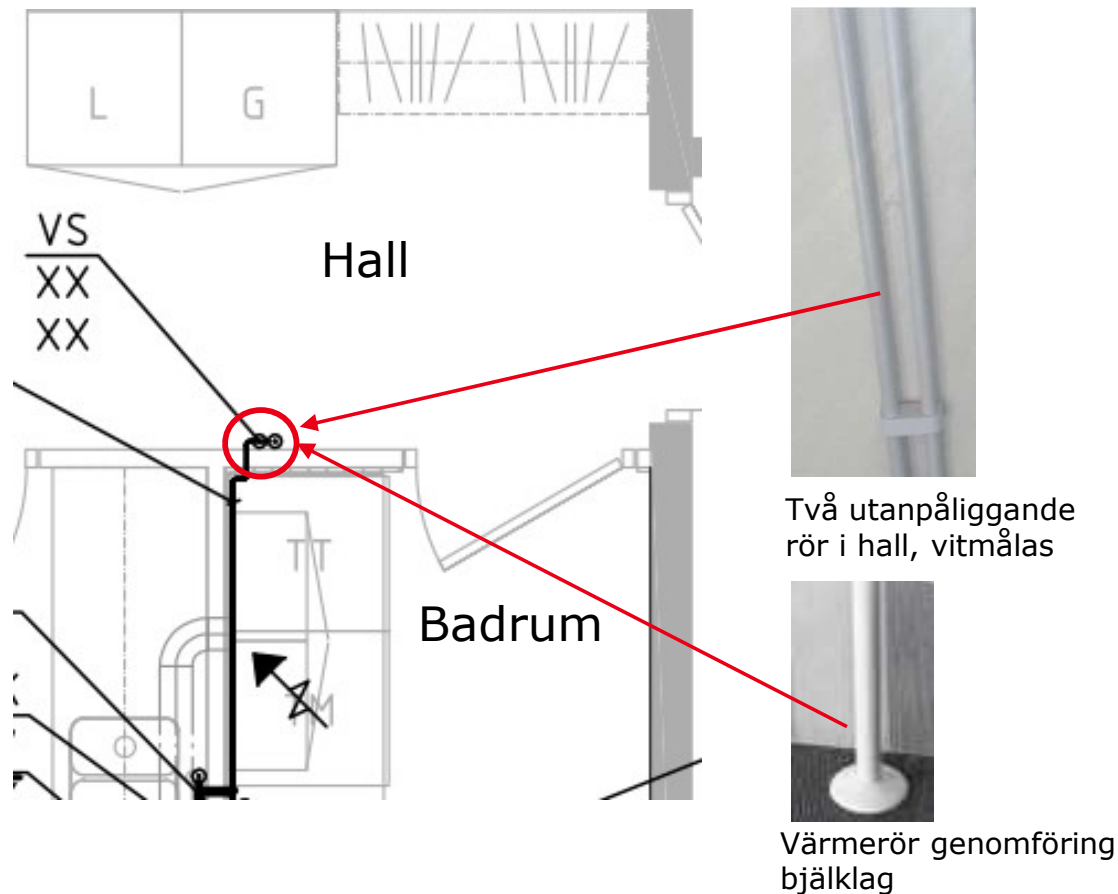
Utökat schakt och hylla i badrum

- Schakt utökas i bredd och djup
- Hylla ovanför vägghängd toalettstol

Värmeledningar förläggs i hall

Badrummets schakt är begränsat.

Värmerör, två stycken monteras synligt på vägg i hall, mot badrum.

Rören går från golv till tak och igenom bjälklaget till nästa våning.

Värmerören vitmålas.

Individuell mätning (IMD) av Kall- och varmvatten samt El

Individuell mätning och debitering (IMD).

Innebär att förbrukning mäts och debiteras för varm- och kallvatten samt för el på lägenhetsnivå.

Boende betalar endast för den faktiska förbrukningen.

Ni har möjlighet att påverka era förbrukningskostnader

Ett abonnemang per hus till föreningen istället för att samtliga bostäder ska ha eget abonnemang.

Minskad totalkostnad samt bättre förhandlingsläge mot kraftnätsbolag.

Åtgärder i allmänna utrymmen

- Nya stammar och anslutande ledningar, spill- och tappvatten för lägenheterna
- Övernattningsslägenhet renoveras lika övriga lägenheter
- Städ och spillvattenledningar som inte nyttjas idag, tas ur drift

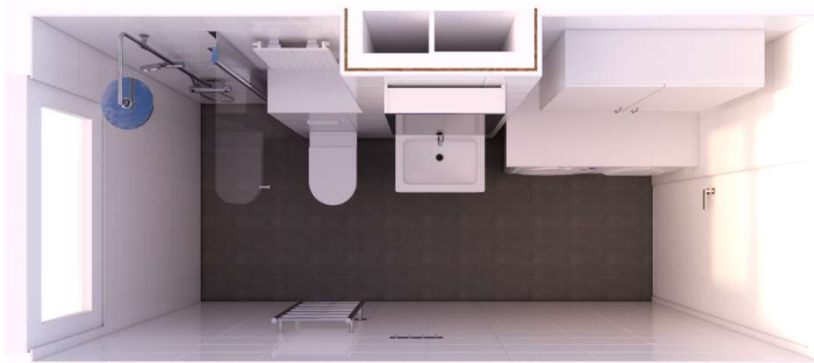
Bilder, badrum med fönster

Badrum med **dusch och glasvägg**.
Duschdraperistång mot yttervägg med fönster för att skydda fönster mot väta.

Badrum med **badkar och duschdraperistång**.
Duschdraperistång även mot yttervägg med fönster för att skydda fönster mot väta.

Tillval:
Överskåp, bänkskiva
och takdusch
*Tvättmaskin och
torktumlare ingår ej i
stambytet*

Bilder, badrum utan fönster

Badrum med badkar och duschdraperistång

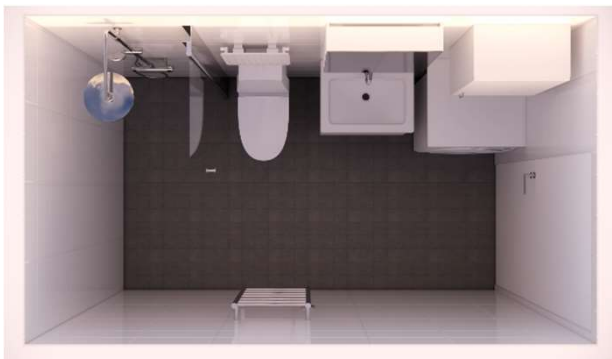

Badrum med duschset, och duschdraperistång (takdusch tillval)

Badrum med badkar och duschdraperistång (takdusch tillval)

Tillval:
Överskåp, bänkskiva och takdusch
Tvättmaskin och torktumlare ingår ej i stambytet

Bilder WC med dusch

WC och dusch med glasvägg

Tillval:
Takdusch

Bilder Wc

WC

Material standard

Badrum och WC/Dusch

Vägg kakel,

sätts liggande

- Vit 200 x 400 mm
eller
- Vit 150 x150 mm

Kostnadsfritt val: matt eller blank

Material standard

Badrum och WC/dusch

Golv Klinker:

Storlek: 100 x100 mm

Fyra kostnadsfria färgval

Grey

PEI 3

Antracite

PEI 2

Latte

PEI 3

Smoke

PEI 3

Material standard, Badrum

Badrumsmöbler

Kommod 600 bred med lådor, vit

Spegelskåp 600 bred, vit med belysning och eluttag

Material standard, Badrum

Tvättställsblandare

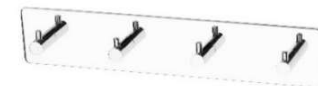
Badkarspip

Duschset

Handtag
och knapp

Tillbehör

Material standard, Badrum

- Badkar och duschdraperistång
eller
- Duschvägg i glas och duschset

Badkar 1400x700 mm

Duschvägg i glas och duschset
(takdusch tillval)

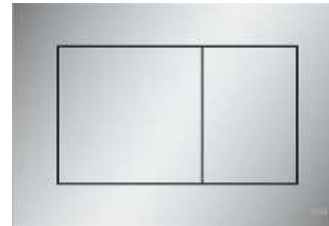
Material standard, Badrum

Vägghängd WC-stol

Vägghängd WC-stol

Spolknapp

Avloppsträtt
förberedelse för avlopp
tvättmaskin

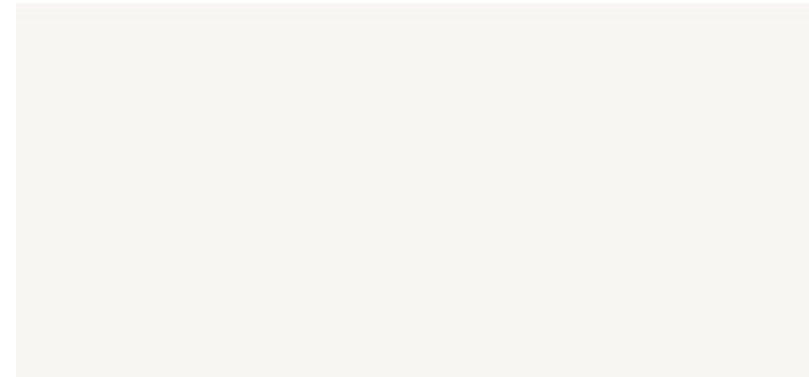
Material standard, WC

Väggar, målas

Kulör: Stockholmsvit

NCS S 0500-N

Stockholms vit

Stänkskydd ovan handfat

Kakel: Vit 150 x 150 mm

Kostnadsfria val bank eller matt

Kakel vit

Material standard, WC

Golv och sockel i klinker:

Storlek: 100 x100 mm

Fyra kostnadsfria färgval

Grey

PEI 3

Antracite

PEI 2

Latte

PEI 3

Smoke

PEI 3

Material standard, WC och WC/dusch

Badrumstillbehör

Kommod 500 mm vit
med lådor

Spegelskåp 500 bred, vit med
belysning och eluttag

Material standard, WC och WC/Dusch

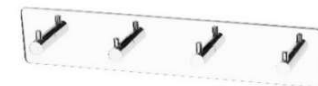
WC golvstående

Tvättställsblandare

Handtag
och knapp

Tillbehör

Material standard, WC och WC/Dusch

Duschvägg i glas, böjd

Duschset

Material standard, Kök

- Ny köksblandare med diskmaskinsavstängning
- Bänkskåpsinsats, säker vatten
- Ny avloppsledning dras i sockel under bänkskåp

Köksblandare med
diskmaskinavstängning

Bänkskåpsinsats, säker vatten

Tillvalslista, Badrum, WC och WC/Dusch

Kommod

Standard: Vit

Tillval:

Sand, Pur EK, Brun ask och Svart Ask

Tillvalslista, Badrum och dusch

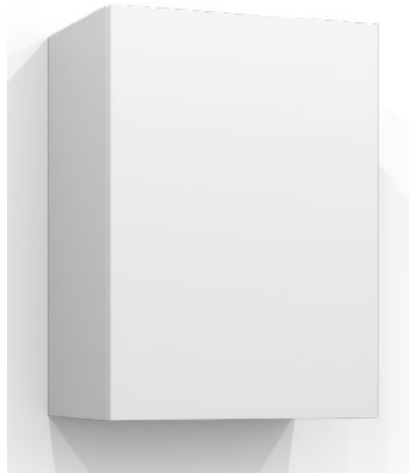

Takduschset med takdusch

Tillval Badrum

Handukstork

Överskåp bredd 500 mm,
höjd 700 mm

Kulör:
Standardtillval: vit
Tillvalskulörer: Sand, Pur Ek,
Brun ask och Svart Ask

Bänkskiva vit,
ovan TM och TT

Tillvalslista kök

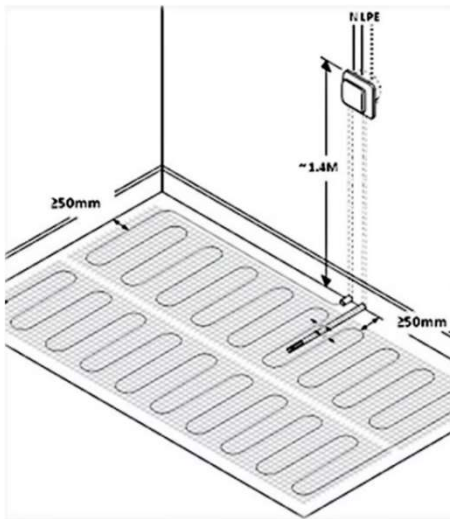

Kolfilterfläkt, Franke vit

Tillvalslista lägenhet, badrum, WC, WC/dusch

Övrigt tillval:

- Omtrådning av el i hela lägenheten
- Golvvärmeslingor, el
- Utanpåliggande 2-väggsuttag
- Infällda takspotlights

Golvvärme

Vitmålat gipstak med infällda takspotlights. 4 st i badrum.

Utanpåliggande 2-väggsuttag

Preliminär ersättningsmodell för redan renoverade badrum

Ersättning *kan* utgå till de som redan har renoverat sina badrum - om nedanstående kriterier uppfylls:

1. Standarden skall vara högre än den föreningen erbjuder i sin grundstandard.
2. Ombyggnaden skall vara gjord mellan 2017-2023 utförd på ett fackmässigt sätt.
3. Bedömning om boende är berättigad till högre standard än grundstandard görs i samråd med projektledaren. Vi genomför en syn, utvärderar kvalitetsintyg, genomför värdebedömning och beräknar åldersavdrag.
4. Kontant ersättning görs ej

Hur påverkas du som boende under stambytet?

- Du kommer få ett nytt fräscht badrum i samband med stambytet. Så om du planerar att renovera ditt badrum – **avvakta!**
- Under produktionstiden kommer du inte kunna använda ditt badrum, men du kommer såklart få tillgång till WC, dusch, tvätt- och diskmöjligheter på annat sätt.
- Ett stambyte innebär omfattande arbeten som medför oljud och störande arbetsmoment för dig som boende i fastigheten.
- Vi kommer arbeta hårt för att säkerställa en så god boendemiljö som möjligt för alla i fastigheten under renoveringen. Arbetstider, avgränsning av arbetsområden (skyddsplast/"slussar"), skydd av golv, städning mm kommer styras.
- **Mer info kommer längre fram!**

Ekonomi

- De totala åtgärder i stambytet kommer att avgöra total kostnad för projektet.
- Kostnaden för projektet, föreningens ekonomi och andra parametrar som bland annat räntenivåer, världsläget och övrigt underhållsbehov kommer att avgöra storleken på kommande avgiftshöjning.
- Minskade kostnader för vattenskador och energiförbrukning samt införandet av IMD spelar in den totala ekonomin för föreningen.
- Rotavdrag kan endast ges till privatpersoner och kan endast hanteras vid tillval

Räkneexempel avgiftshöjning

Föreningen planerat för ett stambyte med avgiftshöjning de närmsta tre åren är på 7,5% per år.

Tabellen redovisar tre lägenhetstyper och avgiftshöjningar under en tre årsperiod med nuvarande ränteläge.

RoK	m ² snitt	Avgift/mån snitt	Höjning/månad under projektet			Avgift/månad efter höjning
			År 2026	År 2027	År 2028	
2	62 kvm	4 385 kr	329 kr	354 kr	380 kr	5 447 kr
3	79,5 kvm	5 824 kr	437 kr	470 kr	505 kr	7 235 kr
4	93 kvm	6 637 kr	498 kr	535 kr	575 kr	8 245 kr

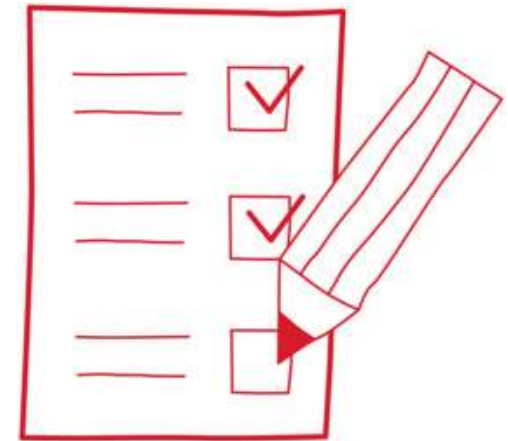

Röstning på stämman

- Vid extrastämman ges alla närvarande medlemmar tillfälle att rösta om åtgärdsförslaget.
- Anledningen till det ska ske en röstning är att underhållsansvaret enligt stadgarna ligger på bostadsrättshavarna
- Det behövs 2/3-majoritet (d v s 67 %) för ja-sidan för att beslutet skall kunna genomföras.
- Det är viktigt att närvara på extrastämman för att kunna göra er röst hörd. Kom och rösta!
- Stämman hålls den 31 mars -25 kl. 18.30.

Hyresnämnden

- De som inte närvarar på extrastämman eller svarar nej kommer att tillfrågas om de accepterar stämmans beslut.
- Om samtliga medlemmar inte accepterar stämmans beslut tvingas föreningen ansöka om hyresnämndens godkännande av stamreoveringen.
De som inte svarar eller kvarstår vid sitt nej, registrera som motpart i ärendet hos hyresnämnden.
- Att vara motpart innebär att hyresnämnden kommer att kalla till en förhandling där medlemmen får argumentera mot föreningens förslag.

Informationshantering

- Medlemmarna informeras fortlöpande om projektet via Brf Stenbockens hemsida
- Mitt boende appen "Riksbyggen"
- Alternativt i pappersform om så önskas.
- Trapphusmöten med hembesök.
- Visningsbadrum med val och tillval färdigställs inför projektstart.

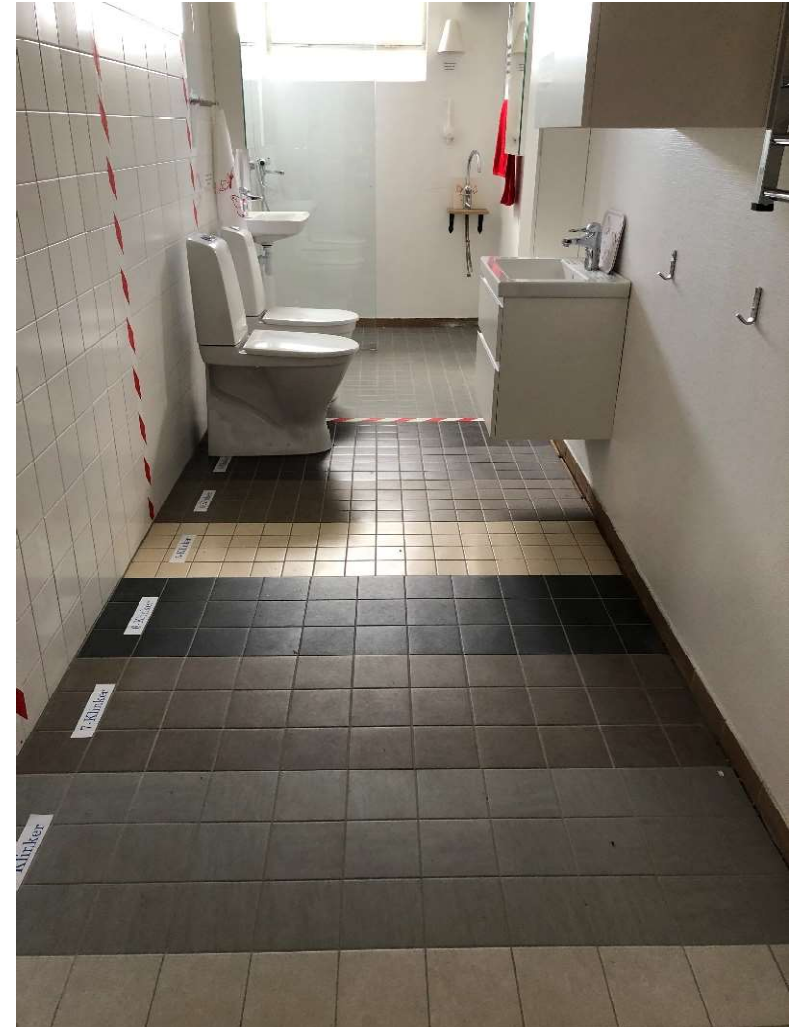
Visningsrum

Ett visningsrum kommer att byggas upp i föreningens **mötesrum 121:an**.

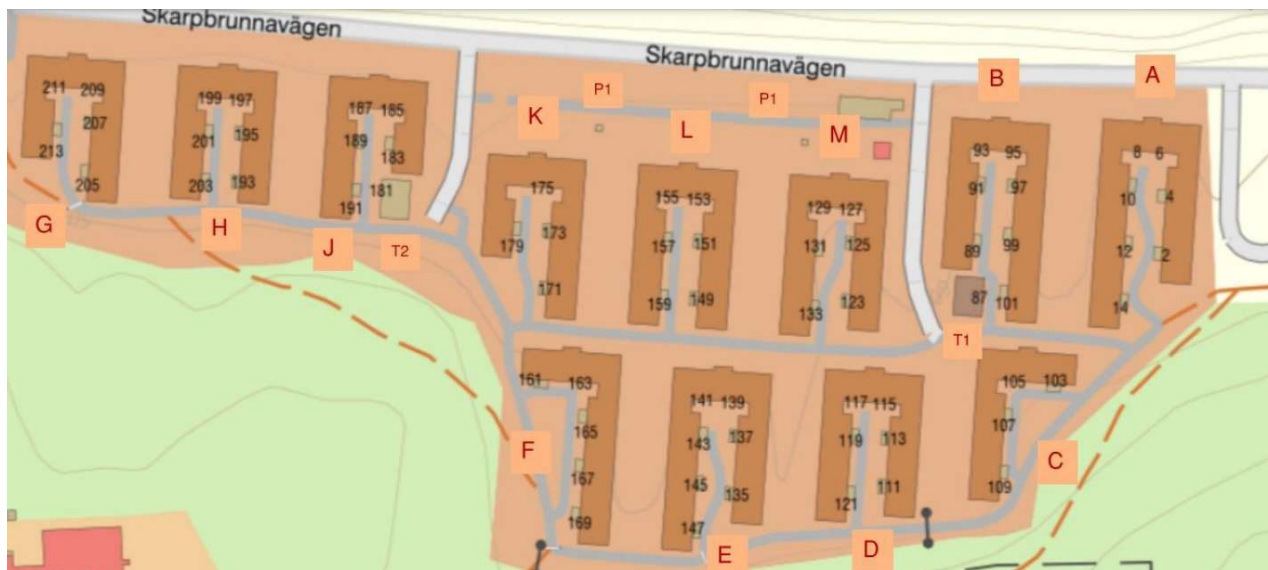
Där finns möjlighet att titta på material och utrustning som kommer att ingå i grundstandard för projektet.

Det finns även möjlighet att köpa till tillval som kan visas i rummet.

Renovering och boendemiljö

- Produktionstid beräknas till 8-10 veckor per lägenhet och trapphus
- Arbetet beräknas pågå i tre år
- Dusch och toalettbodas placeras på gårdarna
- Specialanpassning för boende med förhinder hanteras underhand
- Lokaler kommer att nyttjas som bodetablering

Upphandling entreprenad

- Förfrågan skickas ut till ett flertal anbudsgivare.
- Leverantörskontroller
- Platsbesök
- Hantering av frågor och svar
- Anbudsöppning
- Anbudsgenomgångar
- Nollställning av anbud
- Sammanställning av affärsförslag för presentation för styrelsen

---

Preliminär projekttidsplan

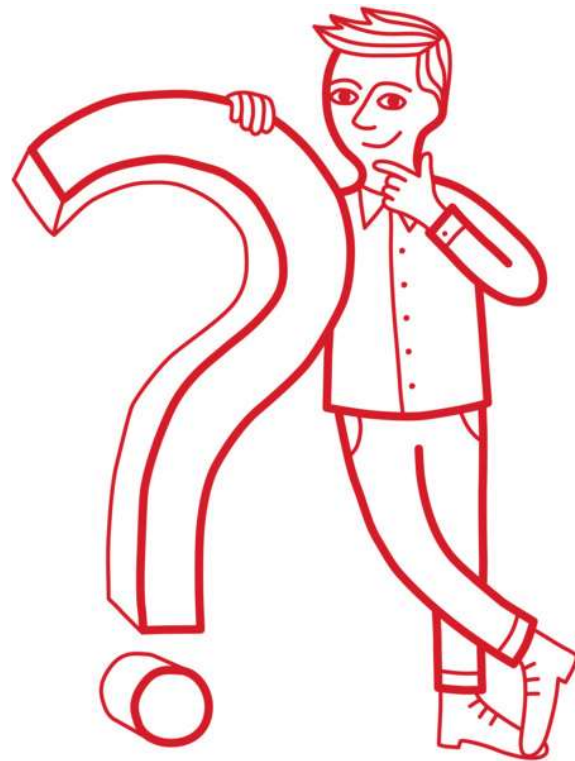
- Infomöte nr 1 om utredning hölls 2024-08-20
- Infomöte nr 2 inför extrastämma med presentation av slutgiltigt åtgärdsförslag hålls idag 10 mars 2025
- Infomöte nr 3 frågestund inför extrastämman hålls den 24 mars 2025 på Folkets hus.
- Extrastämma 31 mars 2025 på Folkets hus.
- Eventuell hyresnämndsprocess (upp till 10 mån)
- Upphandling av entreprenad efter godkännande
- Projektstart beror på ovanstående, vår eller sommar 2026
- Tillfälliga toalett och duschbodan iordningställs innan arbete i lägenheter

---

Frågor

Riksbyggen utvecklar,
förvaltar och förbättrar
rummen som du bor
och arbetar i.

Kontaktuppgifter

Helena Busck
Projektledare Ombyggnad
Helena.busck@riksbyggen.se